

วิชา หุ้นส่วน

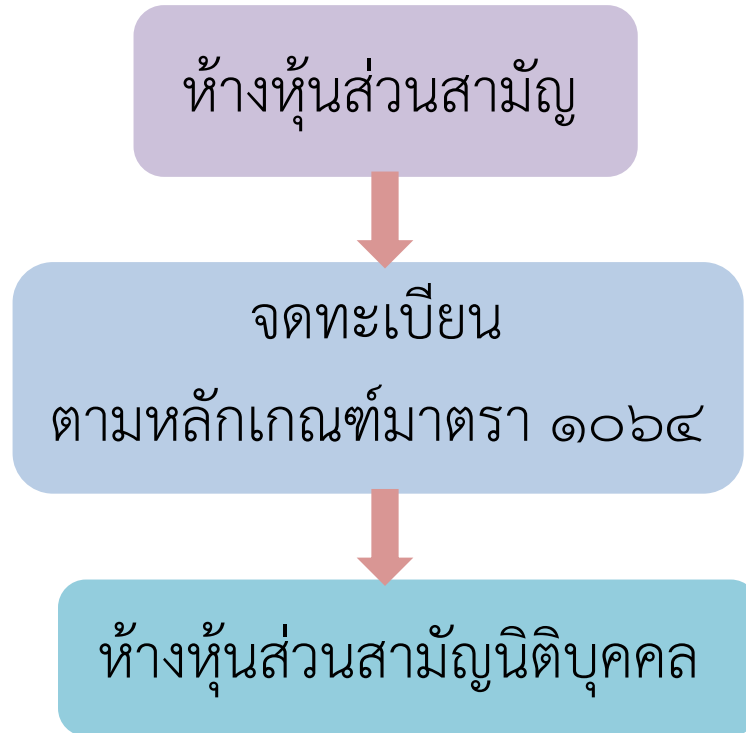
การบรรยายภาคคำ ครั้งที่ ๕ และ ๖

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ดร.พรภัทร์ ตันติกุลานันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

ห้างหุ้นส่วนสามัญจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้
ต่างจากห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด ซึ่งต้องจดทะเบียนเสียก่อน
จึงจะเกิดห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๑ ผลโดยทั่วไปของการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญ

หัวข้อที่ ๒ ผลโดยเฉพาะของการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญ

หัวข้อที่ ๑ ผลโดยทั่วไปของการจดทะเบียน

๑.๑ รายการจดทะเบียนข้อมูลทางธุรกิจกลายเป็นข้อมูลสาธารณะ

๑.๒ ห้างหุ้นส่วนสามัญมีสถานะเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่
ภายในขอบวัตถุประสงค์

๑.๒ ห้างหุ้นส่วนสามัญมีสถานะเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ภายใน ขอบวัตถุประสงค์

“มาตรา ๑๐๑๕ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตาม
บัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็น
หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น”

“มาตรา ๖๖ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือ
วัตถุประสงค์ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตรา
สารจัดตั้ง”

- ห้างเป็นนิติบุคคลแยกจากผู้เป็นหุ้นส่วน มีสิทธิ หน้าที่และ ความรับผิดชอบ
ของตัวเอง อาจฟ้องหรือถูกฟ้องได้ การกระทำกิจการใดๆผูกพันห้าง
หุ้นส่วน ไม่ผูกพันหุ้นส่วนเป็นการส่วนตัว

หุ้นส่วนผู้จัดการ จัดการงานได้เฉพาะในขอบวัตถุประสงค์เท่านั้น

วัตถุประสงค์โดยตรง ตามที่ปรากฏในทะเบียนของห้าง เช่น เพื่อขาย
เสื้อผ้า มีการซื้อเสื้อผ้าหรือซื้อผ้ามาผลิตขาย

วัตถุประสงค์โดยปริยาย คือ เรื่องที่ได้กระทำหรือต้องกระทำเพื่อให้
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยตรง เช่น เช่าพื้นที่ เช่าตึกแถว กู้ยืมเงิน
ฟ้องคดี

หากทำกิจการที่อยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ มี ๓ ประเด็นให้พิจารณา

(๑) กิจการนั้นไม่ผูกพันห้าง ให้สัตยาบันหรือยอมรับกิจการนั้นไม่ได้ แม้เป็นประโยชน์แก่ห้าง เพราะนอกสิทธิและหน้าที่ของห้าง ถ้าห้างต้องการให้กิจการที่อยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ผูกพันตน ต้องแก้ไขขอบวัตถุประสงค์ก่อน ตามมาตรา ๑๐๓๒

*****เปรียบเทียบ กรณีกระทำในขอบวัตถุประสงค์ แต่กระทำไปโดยผู้ที่ไม่มีความอำนาจ** ห้างให้สัตยาบันได้ หลักตัวการตัวแทน

(มาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง ถ้าตัวแทนกระทำการอันใดอันหนึ่งโดยปราศจากอำนาจก็ดี หรือทำนอกทำเหนือขอบอำนาจก็ดี ท่านว่าย่อมไม่ผูกพันตัวการเว้นแต่ตัวการจะให้สัตยาบันแก่การนั้น)

(๒) ห้างไม่ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอก แต่หุ้นส่วนผู้จัดการ ที่ทำกิจการนอกขอบวัตถุประสงค์ ต้องรับผิดชอบตัว

มาตรา ๗๖ วรรคสอง ถ้าความเสียหายแก่บุคคลอื่นเกิดจากการกระทำที่ไม่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคล บรรดาบุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง (ผู้แทน ผู้มีอำนาจทำการแทน) ที่ได้เห็นชอบให้กระทำการนั้นหรือได้เป็นผู้กระทำการดังกล่าว ต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับ ความเสียหายนั้น

***เปรียบเทียบ ห้างไม่จดทะเบียน ซึ่งใช้หลักธรรมาการค้ำของห้าง (ซึ่งอาจกว้างกว่าขอบวัตถุประสงค์ได้) หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบไม่จำกัดในการใดที่หุ้นส่วนคนหนึ่งทำไปในทางธรรมาการค้ำของห้าง ตามมาตรา ๑๐๕๐

ฎีกาที่ ๔๑/๒๕๐๙ วัตถุประสงค์ของห้างจำเลยที่จดทะเบียนคือ ประกอบการค้าสินค้าพื้นเมือง ส่งสินค้าเข้า ส่งสินค้าออก ค่าเครื่องอุปโภค บริโภค เป็นนายหน้าและตัวแทน ผู้จัดการของจำเลยทำสัญญาค้าประกัน หนี้ จึงเป็นการกระทำนอกวัตถุประสงค์ของจำเลย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

(๓) หากบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงขอบวัตถุประสงค์ของห้าง แล้วได้มีการส่งมอบทรัพย์สินหรือมีการปฏิบัติตามสัญญากันไปบ้างแล้ว บุคคลภายนอกจะได้รับการเยียวยาอย่างไร?

๑. ฟ้องขอเรียกคืนทรัพย์สิน “มาตรา ๑๓๓๖ ... เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย... กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้”

๒. หลักสุจริต “มาตรา ๕ ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต”

เมื่อห้างรับเอาประโยชน์มาแล้ว จะปฏิเสธความรับผิดชอบได้ แต่ การที่ห้างต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ไม่ได้หมายความว่า สัญญานั้นเป็นอันผูกพันห้าง หรือถือว่าห้างได้ให้สัตยาบัน

ตัวอย่างที่ ๑

ห้างขายเสื้อผ้า มี ก ข ค เป็นหุ้นส่วน ทุกคนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ก ซื้อผ้าจาก ง และเช่าตึกแถวจาก จ สำหรับขายเสื้อผ้า สัญญาซื้อผ้าเป็นวัตถุประสงค์โดยตรง สัญญาเช่าตึกแถวเป็นวัตถุประสงค์โดยปริยาย อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ทั้งสองสัญญา กิจการทั้งสองดังกล่าว จึงผูกพันห้าง

ตัวอย่างที่ ๒

ข้อเท็จจริงเดิม แต่ ก ซื้อเครื่องหวายจาก เอ มาเพื่อวางขายในร้าน ข และ ค ไม่ยอมรับสัญญาซื้อเครื่องหวาย สัญญายอมไม่ผูกพันห้าง เพราะอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ แต่ เอ เรียกให้ ก รับผิดชอบเป็นการส่วนตัว ตามมาตรา ๗๖ วรรคสอง

ตัวอย่างที่ ๓

ถ้า ข และ ค เห็นดีด้วยกับสัญญาซื้อเครื่องหวายของ ก จาก เอ ห้างก็ไม่อาจให้สัตยาบันได้ (ไม่ว่าสัญญานั้นจะเป็นคุณหรือโทษ) เพราะเป็นเรื่องการกระทำนอกขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖

ตัวอย่างที่ ๔

ถ้าหลังจาก ก ทำสัญญาซื้อเครื่องหวายจาก เอ แล้ว เอ นำเครื่องหวายมาส่งมอบ ห้างนำเครื่องหวายออกขาย ต่อมา เอ เรียกให้ห้างชำระหนี้ ห้างไม่ชำระโดยอ้างว่าสัญญาซื้อเครื่องหวายอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ เอ ต้อง

(๑) ใช้สิทธิติดตามเรียกเครื่องหวายคืนหรือเรียกราคาใช้แทนจากห้างได้ ตามมาตรา ๑๓๓๖ เพราะสัญญาไม่มีผลผูกพัน หรือ

(๒) ใช้สิทธิเรียกให้ห้างชำระราคาค่าเครื่องหวายโดยอาศัยหลักสุจริตตามมาตรา ๕ เพราะห้างรับเอาประโยชน์จากสัญญาแล้ว โดยการนำเครื่องหวายไปขาย ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบ

หัวข้อที่ ๒ ผลโดยเฉพาของการจดทะเบียน

๒.๑ หุ้นส่วนถือเอาประโยชน์ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อตนได้

๒.๒ ห้ามหุ้นส่วนค้าขายแข่งกับห้าง

๒.๓ ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้าง

๒.๔ ห้างเลิกกันเมื่อศาลมีคำสั่งให้ห้างล้มละลาย

๒.๕ สิทธิของเจ้าหนี้ของห้างต่อผู้เป็นหุ้นส่วน

๒.๖ สิทธิของเจ้าหนี้ส่วนตัวของหุ้นส่วนต่อห้าง

๒.๗ ข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ

๒.๘ การลาออกจากหุ้นส่วนผู้จัดการ

๒.๑ หุ้่นส่วนถือเอาประโยชน์ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อตนได้

“มาตรา ๑๐๖๕ ผู้เป็นหุ้่นส่วนอาจถือเอาประโยชน์แก่บุคคลภายนอกในบรรดาสีทธิอันหุ้่นส่วนจดทะเบียนนั้นได้มา แม้ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตน”

เหตุผล บุคคลทั่วไปขอคัดข้อมูลทางธุรกิจดังกล่าวได้ ทราบว่าใครเป็นหุ้่นส่วน

**เปรียบเทียบหุ้่นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๔๙ (privity of contract) ซึ่งเอาสิทธิใด ๆ แก่บุคคลภายนอกในกิจการค้าขายซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตนนั้นไม่ได้ เพราะข้อมูลขององค์กรเป็นเพียงข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ

๒.๒ ห้ามหุ้นส่วนค้าขายแข่งกับห้าง (เนติ ๗๔)

มาตรา ๑๐๖๖ ห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตน หรือเพื่อประโยชน์ผู้อื่น หรือ ไปเข้าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนอื่น ซึ่งประกอบกิจการอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนนั้น เว้นไว้แต่จะได้รับคำยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นทั้งหมด

แต่ข้อห้ามเช่นว่ามานี้ ท่านว่าจะไม่พึงใช้ได้ ถ้าหากผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้รู้อยู่แล้วในเวลาเมื่อลงทะเบียนห้างหุ้นส่วนนั้นว่า ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งได้ทำกิจการหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนอยู่ในห้างหุ้นส่วนอื่น อันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และในสัญญาเข้าหุ้นส่วนที่ทำไว้ต่อกันนั้นก็ได้บังคับให้ถอนตัวออก

มาตรา ๑๐๖๗ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ
ในमतราก่อนนี้ไซ้ ท่านว่า ห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนนั้น ชอบที่จะ
เรียกเอาผลกำไรอันผู้ันหาได้ทั้งหมด หรือเรียกเอาค่าสินไหม
ทดแทนเพื่อความเสียหายซึ่งห้างหุ้นส่วนได้รับเพราะเหตุั้น

แต่ทั้งนี้ท่านห้ามมิให้ฟ้องเรียกเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่ง นับแต่วัน

ทำการฝ่าฝืน

อนึ่ง บทบัญญัติमतรานี้ ไม่ลบล้างสิทธิของผู้เป็นหุ้นส่วน
ทั้งหลายนอกนั้น ในอันจะเรียกให้เลิกห้างหุ้นส่วน”

- มาตรา ๑๐๖๖ และ ๑๐๖๗ หลักการเดียวกันกับมาตรา ๑๐๓๘ และ ๑๐๕๗ (๑) กรณีห้างไม่จดทะเบียน และสามารถนำมาตรา ๑๐๕๘ การกำจัดหุ้นส่วนมาใช้ด้วย

ฎีกาที่ ๘๕๓๒/๒๕๕๙ (เนติ ๗๔)

ถ้าฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน แม้กิจการที่ค้าขายแข่งขาดทุน หรือไม่มีกำไร หุ้นส่วนที่ฝ่าฝืนก็ยังคงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน เพราะไม่ใช่การฟ้องเรียกเอาผลกำไร โดยหุ้นส่วนอื่นร้องขอให้ศาลสั่งเลิกห้างได้ ตามมาตรา ๑๐๖๗ แต่จะบังคับให้หุ้นส่วนที่ฝ่าฝืนหยุดประกอบกิจการที่ค้าขายแข่งไม่ได้เพราะอาจเป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้สุจริตได้รับความเสียหาย

- มาตรา ๑๐๖๖ และ ๑๐๖๗ ต่างจากมาตรา ๑๐๓๘ สามประการ

(๑) ห้ามเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ(ไม่ว่าจะจดทะเบียนหรือไม่) หรือหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด ต่างจากมาตรา ๑๐๓๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องห้ามเป็นหุ้นส่วนทุกกรณีแม้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด

(๒) ข้อยกเว้นที่ค้าขายแข่งได้เพิ่มเติมเข้ามานอกจากหุ้นส่วนอื่นทั้งหมดยินยอม คือ หุ้นส่วนอื่นทราบอยู่แล้วขณะจดทะเบียน และในสัญญาจัดตั้งห้างไม่ได้กำหนดให้ถอนตัว

(๓) ผลกำไรหรือค่าสินไหมทดแทน ห้างเป็นผู้เรียกเอง

(๒) ซ้อยกเว้นที่ค้าขายแข่งได้เพิ่มเติมเข้ามานอกจากหุ้นส่วนอื่น

ทั้งหมดยินยอม คือ

หุ้นส่วนอื่นทราบอยู่แล้วขณะจดทะเบียน และในสัญญาจัดตั้งห้าง

ไม่ได้กำหนดให้ถอนตัว

(๓) ผลกำไรหรือค่าสินไหมทดแทน ห้างเป็นผู้เรียกเอง

๒.๓ ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้าง

“มาตรา ๑๐๖๘ ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน อันเกี่ยวแก่หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้น ย่อมมีจำกัดเพียงสองปี นับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน”

กำหนดเวลาสองปี เป็นระยะเวลา มิใช่อายุความ
ในระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และหุ้นส่วนด้วยกัน
จึงสามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้ (เนติ'๖๕)

นับแต่วันที่จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ประกาศราชกิจจานุ
(เนติ'๖๕) หรือแสดงเจตนา

ถึงวันที่ใช้สิทธิเรียกร้อง เว้นแต่หนี้ระงับหรือขาดอายุความ

**เปรียบเทียบเกี่ยวกับกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตาม
มาตรา ๑๐๕๑

“ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วยังคงต้องรับผิดชอบ
หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไป”

๒.๔ ห้างเล็กกันเมื่อศาลมีคำสั่งให้ห้างล้มละลาย

- การเลิกกันของห้างเหมือนกรณีห้างไม่จดทะเบียน คือ หุ้่นส่วนทุกคนตกลงกันเลิก / ตามมาตรา ๑๐๕๕ โดยผลของกฎหมาย / และมาตรา ๑๐๕๗ โดยคำสั่งศาล

- ที่เพิ่มเติมคือ “มาตรา ๑๐๖๙ นอกจากในกรณีทั้งหลายที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๐๕๕ ท่านว่าห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนยอมเลิกกันเมื่อห้างหุ้นส่วนนั้นล้มละลาย” เป็นการเลิกกันโดยผลของกฎหมายมีผลทันที

๒.๕ สิทธิของเจ้าหนี้ของห้างต่อผู้เป็นหุ้นส่วน

มาตรา ๑๐๗๐ เมื่อใดห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียน**ผิดนัด**ชำระหนี้ เมื่อนั้น เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนนั้นชอบที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอาแต่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งก็ได้

- ห้างเป็นนิติบุคคล เจ้าหนี้เรียกให้ห้างรับผิดในมูลหนี้ที่อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖ แต่ตามมาตรา ๑๐๒๕ หุ้นส่วนก็ต้องรับผิดในหนี้ไม่จำกัด ดังนั้น **ภายหลังห้างผิดนัดชำระหนี้** เจ้าหนี้เรียกให้หุ้นส่วนแต่ละคนรับผิดได้โดยสิ้นเชิง หรือรับผิดร่วมกัน (มาตรา ๑๐๗๐ และ ๑๐๒๕)

****เปรียบเทียบกับกรณีห้างไม่จดทะเบียน** มาตรา ๑๐๕๐ เจ้าหนี้เรียกให้หุ้นส่วนรับผิดชำระหนี้ได้โดยตรงและไม่จำกัด

มาตรา ๑๐๗๑ ในกรณีที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๐๗๐ นั้น ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนนำ พิสูจน์ได้ว่า

(๑) สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนยังมีพอที่จะชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือบางส่วน และ

(๒) การที่จะบังคับเอาแก่ห้างหุ้นส่วนนั้น ไม่เป็นการยาก ฉะนั้นไซ้ ศาล จะบังคับให้เอาสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนนั้นชำระหนี้ก่อนก็ได้ สุดแต่ศาลจะเห็นสมควร

- หากห้างผิดนัดและเจ้าหนี้ฟ้องแต่หุ้นส่วน หุ้นส่วนใช้สิทธิเกี่ยงให้ไปบังคับชำระหนี้กับทรัพย์สินห้างก่อนได้ แต่ ผล ของการใช้สิทธิเกี่ยงต่างจากผู้ค้าประกันใช้สิทธิเกี่ยง (มาตรา ๖๘๘ และ ๖๘๙) คือ เป็นดุลพินิจศาล เจ้าหนี้จึงฟ้องหุ้นส่วนให้รับผิด โดยไม่บังคับคดีเอากับทรัพย์สินของห้างก่อนได้ (เทียบฎีกาที่ ๑๐๙๒/๒๕๔๔)

๒.๖ สิทธิของเจ้าหนี้ส่วนตัวของหุ้นส่วนต่อห้าง

มาตรา ๑๐๗๒ ถ้าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนยังมีได้เลิกกันตราบใด เจ้าหนี้ของผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะตัวยอมใช้สิทธิได้แต่เพียงในผลกำไร หรือเงินซึ่งห้างหุ้นส่วนค้างชำระแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นเท่านั้น ถ้าห้างหุ้นส่วนนั้นเลิกกันแล้ว เจ้าหนี้ยอมใช้สิทธิได้ตลอดจนถึงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นอันมีในสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน

-ห้างยังไม่เลิก เรียกได้เพียงจากกำไร และเงินที่ห้างค้างชำระแก่หุ้นส่วน

-ห้างเลิก เรียกจากกำไร เงินที่ห้างค้างชำระแก่หุ้นส่วน และ **เงินหรือทรัพย์สินที่นำมาลงหุ้น** (เมื่อห้างเลิก ขั้นตอนชำระบัญชี จะมีการคืนหุ้น)

๒.๗ ข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ

- ข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการ เช่น ทำนิติกรรมต้องมีหุ้นส่วน ๒ คนลงลายมือชื่อ ต้องจดทะเบียนตามมาตรา ๑๐๖๔ (๖) จึงผูกพันบุคคลภายนอกตามมาตรา ๑๐๒๒ (มีการโฆษณา) และมาตรา ๑๐๒๐ (สามารถคัดถ่าย)
- หากบุคคลภายนอกเข้าทำนิติกรรมโดยฝ่าฝืนข้อจำกัดอำนาจ เรียกให้ห้างรับผิดชอบไม่ได้ ต้องเรียกหุ้นส่วนผู้จัดการรับผิดชอบตัว ตามมาตรา ๗๗ (นำเรื่องตัวแทนมาใช้กับนิติบุคคล) ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคสอง เว้นแต่ห้างให้สัตยาบันโดยตรงหรือโดยปริยายรับเอานิติกรรม ห้างถึงต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง (อย่าสับสนกับกรณีหุ้นส่วนผู้จัดการ ทำนอกขอบวัตถุประสงค์ ซึ่งไม่อาจให้สัตยาบันได้)

มาตรา ๗๗ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนแห่งประมวลกฎหมายนี้ มาใช้บังคับแก่
ความเกี่ยวพันระหว่างนิติบุคคลกับผู้แทนของนิติบุคคล และระหว่างนิติบุคคล หรือ
ผู้แทนของนิติบุคคลกับบุคคลภายนอก โดยอนุโลม

มาตรา ๘๒๓ ถ้าตัวแทนกระทำการอันใดอันหนึ่งโดยปราศจากอำนาจก็ดี หรือทำ
นอกทำเหนือขอบอำนาจก็ดี ท่านว่า ย่อมไม่ผูกพันตัวการ เว้นแต่ตัวการจะให้
สัตยาบันแก่การนั้น

ถ้าตัวการไม่ให้สัตยาบัน ท่านว่าตัวแทนย่อมต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกโดยลำพัง
ตนเอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลภายนอกนั้นได้รู้ถือว่าตนทำการโดยปราศจาก
อำนาจ หรือทำนอกเหนือขอบอำนาจ

*****เปรียบเทียบห้างไม่จดทะเบียน** ข้อจำกัดอำนาจไม่มีผลผูกพัน
บุคคลภายนอก ตามมาตรา ๑๐๕๓ แม้หุ้นส่วนทำนอกข้อจำกัดอำนาจ ทุก
คนก็ต้องร่วมรับผิดชอบ トラバไตที่ทำไปตามหลักกรรมตาการค้าขายของห้าง
ตามมาตรา ๑๐๕๐

๒.๘ การลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ มาตรา ๑๐๖๔/๑ และ ๑๐๖๔/๒

- หุ้นส่วนผู้จัดการต้องทำ “ใบลาออก” เป็นหนังสือ

- หากห้างมีหุ้นส่วนผู้จัดการหลายคน ให้ยื่นใบลาออกต่อหุ้นส่วนผู้จัดการอื่น มีผลเมื่อใบลาออกถึงหุ้นส่วนผู้จัดการอื่น

- หากห้างมีหุ้นส่วนผู้จัดการคนเดียว ต้องแสดงเจตนาต่อหุ้นส่วนคนหนึ่ง โดยทำหนังสือเพื่อนัดประชุมและพิจารณาตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการคนใหม่ พร้อมใบลาออก มีผลเมื่อใบลาออกถึงหุ้นส่วนนั้น

-ในระหว่างห้างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก การลาออกของหุ้นส่วน
ผู้จัดการจะผูกพันบุคคลภายนอกต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักฐาน
ทางทะเบียนน มาตรา ๑๐๒๓

-เป็นหน้าที่ของห้างต้องเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางทะเบียนภายใน ๑๔ วัน
ตามมาตรา ๑๐๖๔/๒ **หุ้นส่วนผู้จัดการที่ลาออกสามารถแจ้งการลาออก
ของตนต่อนายทะเบียนได้เอง ตามมาตรา ๑๐๖๔/๑ ได้ด้วย**

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๓ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

หัวข้อที่ ๔ หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา ๑๐๗๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวก ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมี**จำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วน**นั้นจำพวกหนึ่ง และ

(๒) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้อง**รับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัด**จำนวนอีกจำพวกหนึ่ง”

ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีผู้เป็นหุ้นส่วน ๒ จำพวก

หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

รับผิดในหนี้ของห้างโดยไม่จำกัด
ภายใต้มาตรา ๑๐๗๐ และ ๑๐๗๑
(หลังห้างผิดนัด/สิทธิเกี่ยง)

หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด

รับผิดในหนี้ของห้างโดยจำกัด
ภายใต้มาตรา ๑๐๙๕
(หลังห้างเลิก/ไม่เกินส่วนลงทุน)

การแบ่งกำไร จะแบ่งกันตามสัดส่วนการลงทุนของผู้เป็นหุ้นส่วน
(มาตรา ๑๐๔๔) แต่ในความรับผิดในหนี้ ต้องพิจารณาก่อนว่าเป็นหุ้นส่วน
จำพวกใด

ตัวอย่าง

ก ข ค จัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด ลงหุ้นคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ทุกคนชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว

เมื่อห้างเลิกกัน มีการชำระบัญชี พบว่า มีทรัพย์สิน ๕๐,๐๐๐ บาท หนี้สิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หลังจากชำระหนี้แล้ว เหลือหนี้ค้างชำระ ๕๐,๐๐๐ บาท

เจ้าหนี้สามารถเรียกให้ ก และ ข ชำระหนี้ได้ แต่เรียกให้ ค ชำระหนี้ไม่ได้ เพราะชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา ๑๐๗๘ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านบังคับว่าต้องจดทะเบียน ...

(๒) ข้อแถลงความเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และวัตถุประสงค์...

(๔) ชื่อ ... ของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด และจำนวนเงินซึ่งเขา
เหล่านั้นได้ลงหุ้นด้วยในห้างหุ้นส่วน

(๕) ชื่อ ... ของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิด

(๖) ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ

(๗) ถ้ามีชื่อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการอันจะผูกพันห้างหุ้นส่วนนั้น
ประการใดให้ลงไว้ด้วย ...

ข้อสังเกต

๑. การจัดตั้ง หจก. ต้องจดทะเบียนเสมอ ฎีกาที่ ๖๐๖๘/๒๕๕๗ วินิจฉัยว่า การที่บุคคลทั้งหลายร่วมกันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนจัดตั้ง หจก. ถือว่าตกลงกันตั้งห้างตามมาตรา ๑๐๑๒ แล้ว ไม่ต้องพิจารณาลักษณะข้อตกลงอีก

ฎีกาที่ ๖๐๖๘/๒๕๕๗ พฤติการณ์ที่โจทก์ จำเลยที่ ๒ และ พ. ร่วมกันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตั้ง หจก. ถือว่ายอมผูกพันกันตามกฎหมายเพื่อทำกิจการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำในฐานะผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดตามมาตรา ๑๐๑๒ แล้ว ต่างจากที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเป็นหุ้นส่วนโดยไม่จดทะเบียนซึ่งต้องพิจารณาด้วยว่าการตกลงนั้นมีลักษณะเป็นสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนหรือไม่

๒. ห้างเป็นนิติบุคคลแยกจากผู้เป็นหุ้นส่วน มีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของตัวเองภายในขอบวัตถุประสงค์ อาจฟ้องหรือถูกฟ้องได้ การกระทำ
กิจการใดๆผูกพันห้าง ไม่ผูกพันหุ้นส่วนเป็นการส่วนตัว เหมือนห้างสามัญ
จดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๑๕ และมาตรา ๖๖

๓. มาตรา ๑๐๗๙ ก่อนจดทะเบียนจัดตั้ง หจก. การดำเนินกิจการอยู่ใน
ฐานะห้างไม่จดทะเบียน ผลเช่น หุ้นส่วนทุกคนรับผิดชอบร่วมกันไม่จำกัด
จำนวน แม้ตกลงให้บางคนเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด (ฎีกาที่ ๙๙๒/
๒๕๒๑) การส่งมอบส่วนลงหุ้นที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ เพียงแสดงเจตนา
กรรมสิทธิ์ตกเป็นของห้างตั้งแต่เวลานำมาลงหุ้น (ฎีกาที่ ๔๑๙๒/๒๕๓๓)
เมื่อจดทะเบียนแล้ว หจก. ก็ต้องร่วมรับผิดกับหุ้นส่วนในหนี้ซึ่งหุ้นส่วน
ก่อให้เกิดขึ้นก่อนจดทะเบียนด้วย (ฎีกาที่ ๓๘๖/๒๕๑๙) แต่สิทธิเรียกร้อง

ต่อบุคคลภายนอกที่ทำละเมิดต่อห้างก่อนจดทะเบียน ไม่โอนไปยังห้าง
เมื่อจดทะเบียนแล้ว (ฎีกาที่ ๒๕๑๐/๒๕๑๖ (ป.))

ฎีกาที่ ๒๕๑๐/๒๕๑๖ (ป.) ขณะเกิดเหตุละเมิด ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมีได้
จดทะเบียน ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ โจทก์ผู้เป็นหุ้นส่วนมีอำนาจฟ้อง
จำเลยให้รับผิดชอบในการละเมิดต่อทรัพย์สินของห้าง และอำนาจฟ้องหรือ
สิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่มีต่อผู้ทำละเมิดต่อทรัพย์สินนั้นเป็นบุคคลสิทธิ มิใช่
ทรัพย์สินที่ติดตามไปกับตัวทรัพย์สิน เมื่อสิทธิดังกล่าวเกิดขึ้นแล้ว แม้
ต่อมาห้างหุ้นส่วนได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วน
ทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นห้างหุ้นส่วนนั้นก็ตาม อำนาจฟ้องหรือสิทธิ
เรียกร้องดังกล่าวก็ไม่โอนไปยังห้างหุ้นส่วนจำกัด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องคดี
นี้ได้

หัวข้อที่ ๓ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

- สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดคล้ายหุ้นส่วนในห้างจดทะเบียน เพราะตามมาตรา ๑๐๗๗ (๒) ต้องร่วมรับผิดในหนี้ของห้างไม่จำกัด จึงนำบทบัญญัติห้างสามัญมาใช้วินิจฉัย
- ความสัมพันธ์ระหว่างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดด้วยตนเอง และระหว่างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดกับห้าง ก็ใช้บทบัญญัติห้างสามัญ โดยต้องไม่ขัดกับสภาพของห้าง

ตามมาตรา ๑๐๘๐

ลักษณะของหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

๓.๑ คุณสมบัติเป็นสาระสำคัญ

๓.๒ เป็นผู้จัดการห้าง

๓.๓ ไม่มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้าง

๓.๔ ร่วมรับผิดในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

๓.๑ คุณสมบัติเป็นสาระสำคัญ

- เหตุผล เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการได้ ตามมาตรา ๑๐๘๗ จึงต้องอาศัยความไว
เนื้อเชื่อใจ ส่งผล ๓ ประการ

(๑) ห้างเลิกกันเมื่อตาย ล้มตาย หรือไร้ความสามารถ มาตรา
๑๐๕๕ (๕) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

(๒) โอนหุ้นให้บุคคลภายนอกโดยหุ้นส่วนอื่นทั้งหมดไม่ยินยอมไม่ได้
มาตรา ๑๐๔๐ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

(๓) โอนเฉพาะส่วนกำไรของตนให้บุคคลภายนอกไม่ทำให้เข้าเป็น
หุ้นส่วน มาตรา ๑๐๔๑ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

(ทั้ง ๓ เรื่อง ให้กลับไปดูที่บรรยายห้างไม่จดทะเบียน ๗.๑.๒ (๕), ๖.๑
(๑) และ (๒))

๓.๒ เฉพาะหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดเป็นผู้จัดการห้างได้

มาตรา ๑๐๘๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านว่าต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นผู้จัดการ

- จัดการงานได้เหมือนหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ให้ดูหัวข้อ ๑.๒ ของห้างจดทะเบียน

- นำมาตรา ๑๐๓๕ มาใช้ ถ้าตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการคนเดียว คนนั้นมีอำนาจจัดการงานได้ตามลำพัง ถ้าตั้งหลายคนแต่ละคนก็จัดการได้โดยลำพังเช่นกัน เพียงแต่จะทำการอันใดที่หุ้นส่วนผู้จัดการอีกคนทักท้วงไม่ได้

มาตรา ๑๐๓๕ ถ้าได้ตกลงกันไว้ว่าจะให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหลายคนจัดการห้างหุ้นส่วนไซ้ หุ้นส่วนผู้จัดการแต่ละคนจะจัดการห้างหุ้นส่วนนั้นก็ได้ แต่หุ้นส่วนผู้จัดการคนหนึ่งคนใดจะทำการอันใดซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการอีกคนหนึ่งทักท้วงนั้นไม่ได้

๓.๓ ไม่มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้าง (ออกเนติ ๗๔ แล้ว)

- เหมือนหุ้นส่วนในห้างจดทะเบียน (มาตรา ๑๐๖๖ ๑๐๖๗ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐) ให้กลับไปดูที่บรรยายห้างจดทะเบียน ๒.๒

- มาตรา ๑๐๖๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ห้างเป็นผู้เรียกผลกำไรหรือค่าสินไหม
แต่ถ้าหุ้นส่วนที่ค้าขายแข่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการทั้งหมดเสียเอง หุ้นส่วนจำกัด
ความรับผิดก็เป็นผู้เรียกได้ (ฎีกาที่ ๘๕๓๒/๒๕๕๙)

๓.๔ ร่วมรับผิดชอบในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

ตามมาตรา ๑๐๗๗ (๒) โดยความรับผิดชอบเหมือนหุ้นส่วนในห้างจดทะเบียน
จึงส่งผล ๓ ประการ

(๑) รับผิดชอบหลังห้างผิดนัดชำระหนี้ โดยมีสิทธิเรียกร้องให้บังคับเอาากับทรัพย์สิน
ของห้างตามมาตรา ๑๐๗๐ ๑๐๗๑ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ (ดูที่บรรยาย
ห้างจดทะเบียน ๒.๕)

(๒) รับผิดชอบในหนี้ของห้างที่เกิดขึ้นก่อนออกจากห้าง ๒ ปีนับแต่ออกตาม
มาตรา ๑๐๖๘ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ (ดูที่บรรยายห้างจดทะเบียน ๒.๓)

(๓) หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบคนใหม่ที่เข้ามา รับผิดชอบในหนี้ของห้างที่
เกิดขึ้นก่อนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน ตามมาตรา ๑๐๕๒ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐
(ดูที่บรรยายห้างไม่จดทะเบียน ๖.๒)

ฎีกาที่ ๗๓๕/๒๕๖๑ วินิจฉัยทั้งประเด็นตาม (๒) และ (๓)

(๑) จำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดวันที่ ๘ ก.ย. ๔๗ ถึงวันที่ ๒๓ ก.ย. ๕๖ ส่วนจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดวันที่ ๒๔ ก.ย. ๕๖

ถึงปัจจุบัน

(๒) วันที่ ๓๐ มิ.ย. ๕๖ ห้างทำสัญญาประนีประนอมฯกับโจทก์รับว่าเป็นหนี้ตกลงผ่อนชำระเป็นงวด ต่อมาห้างผิดนัด โจทก์ฟ้อง วันที่ ๑๘ พ.ย. ๕๖ ให้ห้าง, จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับผิด

(๓) จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดกับห้างแม้หนี้เกิดก่อนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน (มาตรา ๑๐๕๒, ๑๐๗๗ (๒) และ ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง)

(๔) จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดกับห้างเพราะหนี้เกิดก่อนออกจากหุ้นส่วน และยังอยู่ในเวลา ๒ ปีนับแต่ออก (มาตรา ๑๐๖๘ และ ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง)

**บทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญอื่นๆ ซึ่งมีคำพิพากษาวินิจฉัยว่า
นำมาใช้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ตามมาตรา ๑๐๘๐**

- ลำดับพิจารณาจากบทบัญญัติห้างจดทะเบียนก่อน หากไม่มี จึงพิจารณา
บทบัญญัติห้างไม่จดทะเบียน

**(๑) เหตุที่ห้างต้องเลิกกันตามคำสั่งศาล มาตรา ๑๐๕๗ (๑) ละเมิด
ข้อบังคับ**

**(๒) เหตุที่ห้างต้องเลิกกันตามคำสั่งศาล มาตรา ๑๐๕๗ (๓) ห้าง
เหลือวิสัยดำรงต่อไปได้ ซึ่งหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบก็เป็นผู้ร้องขอหรือ
ฟ้องให้เลิกห้างได้ (ฎีกาที่ ๗๓๔/๒๕๖๑ และน่าจะรวมไปถึงการร้องขอ
หรือฟ้องให้เลิกห้างตามมาตรา ๑๐๕๗ ทั้ง ๓ กรณี)**

ฎีกาที่ ๗๓๔/๒๕๖๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีหุ้นส่วน ๖ คน คือ โจทก์ทั้งสี่ และ
อ. เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความ
รับผิดและเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ตามคำฟ้องอ้างว่าจำเลยที่ ๒ กระทำลวง
ละเมิดบทบังคับอันเป็นข้อสาระสำคัญซึ่งสัญญาหุ้นส่วนกำหนดไว้โดยจงใจ
ทำให้ห้างเหลือวิสัยที่จะดำรงอยู่ต่อไปได้ เมื่อ**บทบัญญัติในเรื่องห้างหุ้นส่วน**
จำกัดไม่ได้กล่าวถึงว่าหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดว่ามีสิทธิขอเลิกห้างหรือไม่
จึงต้องนำบทบัญญัติเรื่องการเลิกห้างของห้างหุ้นส่วนสามัญมาใช้บังคับตาม
มาตรา ๑๐๘๐ มีผลให้หุ้นส่วนคนใดอาจร้องขอให้ศาลสั่งเลิกห้างตาม
มาตรา ๑๐๕๗ (๓) ได้ โจทก์ทั้งสี่ย่อมมีอำนาจฟ้องขอเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัด
ส. จำเลยที่ ๑ และจัดการชำระบัญชีได้

(๓) สิทธิออกเสียงลงคะแนนถอดถอนหุ้นส่วนผู้จัดการ ต้องให้หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบออกเสียง หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบไม่มีสิทธิ

มาตรา ๑๐๓๖ “อันหุ้นส่วนผู้จัดการนั้น จะเอาออกจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นยินยอมพร้อมกัน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น”

(๔) สิทธิไต่ถามการทำงานของห้าง ตรวจสอบและคัดสมุดบัญชี เอกสารของห้าง มาตรา ๑๐๓๗ หุ้นส่วนทุกประเภทมีสิทธินี้ แต่การใช้สิทธิของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ ต้องมีเหตุสมควรและพิจารณาเป็นรายกรณีไป (ฎีกาที่ ๑๑๕๕๖/๒๕๕๗)

(๕) สังเกตว่า มาตรา ๑๐๕๐ และมาตรา ๑๐๕๓ ซึ่งใช้กับห้างไม่จดทะเบียนไม่นำมาใช้กับหจก. เพราะโดยสภาพหจก. คือ ห้างนิติบุคคลรับผิดชอบในขอบวัตถุประสงค์และข้อจำกัดอำนาจมีการจดทะเบียน

หัวข้อที่ ๔ หุ่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ

ลักษณะพิเศษของหุ่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ

๔.๑ ไม่มีอำนาจจัดการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด

๔.๒ ห้ามเอาชื่อเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง

๔.๓ ทุน (หุ้น) เป็นหลักประกันการชำระหนี้

๔.๔ คุณสมบัติไม่เป็นสาระสำคัญ

๔.๕ เจ้าหนี้ของห้างจะฟ้องได้ต่อเมื่อห้างเลิกกัน

๔.๑ ไม่มีอำนาจจัดการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา ๑๐๘๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านว่าต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นผู้จัดการ

(๑) เหตุผล เพราะรับผิดเพียงจำกัด อาจใช้ความระมัดระวังน้อยบุคคลภายนอกอาจเข้าใจผิดว่าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

(๒) หากสอดเข้าจัดการงาน ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน (หลังจากห้างผิดนัดชำระหนี้) ตามมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๐๗๐

มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดผู้ใด สอดเข้าไปเกี่ยวข้องกับจัดการงานของห้างหุ้นส่วน ท่านว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนนั้นโดยไม่จำกัดจำนวน

(๓) การ “สอด” เข้าจัดการงาน มีเงื่อนไขว่าการนั้นต้องผูกพันตัวห้าง ด้วย คือ (๑) การงานที่ทำอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ และ (๒) ได้ทำไปโดย ผลการ แต่มีการให้สัตยาบันโดยห้างตามมาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง **หรือ** ได้ทำไปโดย ได้รับมอบอำนาจจากหุ้นส่วนผู้จัดการ (แม้รับมอบอำนาจ ก็ยังถือว่าเป็น “สอด”) หากอยู่ในขอบอำนาจ การนั้นก็ผูกพันห้างตามมาตรา ๘๒๐ แต่ถ้าอยู่นอกขอบอำนาจ ห้างต้องให้สัตยาบัน ตามมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง

(๔) ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนผู้สอดเข้าจัดการงาน ครอบคลุมถึงหนี้ทั้งปวง ของห้างที่มีต่อบุคคลภายนอกทั้งหมด (ถือว่าบุคคลทั่วไปเข้าใจผิดไปแล้ว) ไม่จำกัดเฉพาะกิจการที่สอดเข้าจัดการ ส่วนระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเอง ความรับผิดชอบยังคงเป็นไปตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑)

(ให้ดูตัวอย่างท้ายหัวข้อ ๔.๑ นี้ประกอบ)

(๕) หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบจัดการงาน จึงลงหุ้นเป็นแรงงานไม่ได้ แต่เป็นผู้ชำระบัญชีห้างได้ (เพราะห้างเลิกแล้ว)

มาตรา ๑๐๘๓ การลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบนั้น ท่านว่าต้องให้ลงเป็นเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ

มาตรา ๑๐๘๔ ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบนั้นจะตั้งให้เป็นผู้ชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนก็ได้

(๖) หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบจัดการงาน จึงค้าขายแข่งได้

มาตรา ๑๐๘๖ ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบจะประกอบการค้าขายอย่างใดๆ เพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกก็ได้ แม้ว่าการงานเช่นนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันกับการค้าขายของห้างหุ้นส่วนก็ไม่ห้าม

ตัวอย่าง ๑

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขายไก่อ่าง มี ก ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด และเป็นผู้จัดการ ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด แต่ไปซื้อเนื้อไก่จาก บุคคลภายนอกโดยพลการ ซึ่งอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของห้าง หากห้าง ให้สัตยาบัน ตามมาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง ผูกพัน ห้าง เจ้าหนี้เรียกให้ห้างรับผิด และให้ ค รับผิดได้ไม่จำกัด หลังจากห้าง ผิดนัด ตามมาตรา ๑๐๗๐ เป็นกรณีมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง
แต่ถ้าห้าง ไม่ให้สัตยาบัน ไม่ใช้กรณีมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง เพราะไม่ ผูกพันห้าง ต้องเรียกให้ ค รับผิดเป็นการส่วนตัว ตามมาตรา ๗๗
ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคสอง

ตัวอย่าง ๒

ถ้า ค หุ้่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ ไปซื้อเครื่องหวายจากบุคคลภายนอก มาจำหน่ายโดยผลการ ห้างให้สั้ตยาบับไม่ได้เพราะอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖ ต้องเรียกให้ ค รับผิดชอบเป็นการส่วนตัวและไม่ใช่กรณี มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง

ตัวอย่าง ๓

ถ้า ค ได้รับมอบอำนาจจาก ก ให้เป็นตัวแทนไปซื้อเนื้อไก่จาก บุคคลภายนอก การดังกล่าวผูกพันห้าง ตามหลักตัวการตัวแทน มาตรา ๘๒๐ แต่ยั้งถือว่า ค สอดเข้าจัดการงาน บุคคลภายนอกเรียกให้ห้างรับผิดชอบ และให้ ค รับผิดชอบได้ไม่จำกัด หลังจากห้าง ผิดนัด ตามมาตรา ๑๐๗๐ เป็น กรณีมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง

๔.๒ ห้ามเอาชื่อหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง

มาตรา ๑๐๘๑ ห้ามมิให้เอาชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง

มาตรา ๑๐๘๒ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบคนใดยินยอมโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายให้ใช้ชื่อของตนระคนเป็นชื่อห้างไซ้ ท่านว่าผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นจะต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกเสมือนดังว่าเป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิดชอบนั้น

แต่ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกันเองนั้น ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนเช่นนี้ ท่านให้คงบังคับตามสัญญาหุ้นส่วน

(๑) ชื่อจริงหรือชื่อสกุล แม้นำใช้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของชื่อห้าง

แต่ไม่รวมถึงส่วนหนึ่งของชื่อ (ข้อสอบผู้ช่วยสนามใหญ่ ก.พ. ๖๓)

(๒) ไม่รวมถึงชื่อของบุคคลภายนอก และบุคคลภายนอกไม่ต้องรับผิดชอบ หลัก

“ผู้แสดงตนว่าเป็นหุ้นส่วนต้องรับผิดชอบ มาตรา ๑๐๕๔” ไม่ใช่กับหกจก.

(๓) การยินยอม อาจโดยชัดแจ้งด้วยวาจาหรือกิริยา หรือโดยปริยาย เช่น ไม่คัดค้านที่ตกลงกันให้ใช้ชื่อตน

(๔) ไม่จำเป็นว่าบุคคลภายนอกต้องรู้หรือไม่รู้ ว่าเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ ดังนั้น เมื่อยินยอมให้ใช้ชื่อ จึงรับผิดชอบต่อหนี้ทั้งปวงโดยไม่จำกัดเสมือนเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบ

(๕) ระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน คงรับผิดชอบไม่เกินส่วนที่ตนรับว่าจะลงหุ้น ตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑) และมาตรา ๑๐๘๒ วรรคสอง

๔.๓ ทุน(หุ้น)ของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเป็นหลักประกันการชำระหนี้

(๑) เป็นหลักการที่นำมาซึ่งมาตรา ๑๐๘๔ และ ๑๐๘๕ เหตุผล คือ เมื่อห้าง
เลิก ต้องชำระหนี้ก่อนคืนทุน จึงต้องป้องกันไม่ให้หุ้นส่วนทำให้ทุนลดลง
ระหว่างดำเนินกิจการ (หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบต้องรับผิดชอบโดยไม่จำกัด
จำนวน (หลังห้างผิดนัด) อยู่แล้ว ไม่ต้องอยู่ภายใต้หลักนี้)

(๒) มาตรา ๑๐๘๔ วรรคหนึ่ง การจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบียให้แก่หุ้นส่วน
จำกัดความรับผิดชอบเป็นการจ่ายจากเงินกำไร

“กำไร” กำไรสะสม คือ จำนวนทรัพย์สินทั้งหมด หักหนี้และส่วนลงหุ้น
ทั้งหมด ซึ่งไม่ใช่เพียงรอบปีบัญชีล่าสุด แต่ต้องดูทุกรอบปีบัญชีย้อนหลัง
จนถึงปัจจุบัน

“เงินปันผล” เงินที่หุ้นส่วนตกลงแบ่งจากทรัพย์สินของห้างเพื่อคืนแก่
หุ้นส่วน

“ดอกเบี้ยย” ข้อตกลงระหว่างหุ้นส่วนว่าในแต่ละปีต้องจ่ายดอกเบี้ยยให้แก่หุ้นส่วนที่ลงหุ้นด้วยเงินสด (สร้างแรงจูงใจให้ลงหุ้นด้วยเงินสด)

- ถ้าห้างไม่มี “กำไร” ห้ามจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบี้ยยแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดจากเงินส่วนอื่น เพราะทุนของห้างลดน้อยลง ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ

(๓) มาตรา ๑๐๘๔ วรรคสอง ถ้าห้างขาดทุนจนทุนลดน้อยลง ห้ามแบ่งเงินปันผลหรือดอกเบี้ยยแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด จนกว่าทุนที่ขาดได้คืนมาเต็มจำนวน เพราะจะคืนทุนทางอ้อมแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ชัดหลัก “หนี้ยอมได้คืนก่อนทุน”

(๔) มาตรา ๑๐๘๔ วรรคสาม ถ้าได้เงินปันผลหรือดอกเบี้ยยไปตามมาตรา ๑๐๘๔ โดยสุจริตไม่ต้องคืน แต่หากไม่สุจริต ห้างเรียกคืนได้ แม้ห้างไม่เรียกต่อมาห้างเลิกกัน เจ้าหนี้เรียกให้หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดเอาเงินนั้นมาชำระแก่เจ้าหนี้ได้ ตามมาตรา ๑๐๘๕ วรรคสอง (๓) (ดูหัวข้อ ๔.๔)

ตัวอย่าง ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ห้างมีทรัพย์สิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ทุกคนลงหุ้นเป็นเงินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเงินที่กู้จาก ง ๓๐๐,๐๐๐ บาท

กรณีที่ ๑ ปีที่ ๑ ทรัพย์สินเพิ่มเป็น ๙๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักหนี้และส่วนลงทุนเท่ากับมีกำไร ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ปีที่ ๒ ห้างขาดทุน ทรัพย์สินลดลงเหลือ ๗๐๐,๐๐๐ บาท

แม้ว่าจะขาดทุนในปีที่ ๒ แต่เมื่อหักหนี้และส่วนลงทุนยังมีกำไร ๑๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเงินปันผลจากกำไรให้ ค หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้

กรณีที่ ๒ ปีที่ ๑ ทรัพย์สินเพิ่มเป็น ๗๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักหนี้และส่วน
ลงทุนเท่ากับมีกำไร ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ปีที่ ๒ ห้างขาดทุน ทรัพย์สินลดลงเหลือ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ลองสมมติว่า หากห้างเลิกกันชำระบัญชี ึ่ง ต้องได้รับชำระหนี้ก่อน
๓๐๐,๐๐๐ บาท เงินที่เหลือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยคืนแก่หุ้นส่วน
๓๓,๓๓๓ บาท เฉลี่ยรับส่วนที่ขาดทุนตามส่วนลงหุ้น (มาตรา ๑๐๖๓)

ดังนั้น กรณีนี้ห้างขาดทุนจนทุนลดน้อยลงแล้ว (ทุนเดิม ๓๐๐,๐๐๐
บาท ขณะนี้เหลือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท) ถ้าห้างจ่ายเงินปันผลแก่ ค ก็จะเป็น
การคืนทุนทางอ้อม อาจทำให้เจ้าหนี้เสียหาย มาตรา ๑๐๘๔ วรรคสอง จึง
ห้ามไว้

(๕) มาตรา ๑๐๘๕ ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกเท่าที่แสดงออกว่าลงหุ้นมากกว่าความเป็นจริง

“ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้แสดงด้วยจดหมายหรือใบแจ้งความหรือด้วยวิธีอย่างอื่นให้บุคคลภายนอกทราบว่าได้ลงหุ้นไว้มากกว่าจำนวนซึ่งได้จดทะเบียนเพียงใด ท่านว่าผู้นั้น จะต้องรับผิดชอบเท่าถึงจำนวนเพียงนั้น”

๔.๔ คุณสมบัติของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดไม่เป็นสาระสำคัญ

เพราะรับผิดจำกัด สิทธิหน้าที่จำกัด การเป็นหุ้นส่วนไม่เป็นการเฉพาะตัว
สาระสำคัญอยู่ที่เงินหรือทรัพย์สินที่ลงหุ้น นำมาซึ่งผล ๒ ประการ

(๑) โอนหุ้นให้บุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมของหุ้นส่วนอื่น

มาตรา ๑๐๙๑ ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดจะโอนหุ้นของตน
ปราศจากความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นๆ ก็โอนได้

- เปรียบเทียบกับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ซึ่งนำมาตรา ๑๐๓๒ และ
๑๐๔๐ มาใช้ ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง การโอนหุ้นเป็นการ
เปลี่ยนแปลงข้อสัญญาจัดตั้งห้าง และเป็นการชักนำบุคคลภายนอกเข้ามา
เป็นหุ้นส่วน ต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่น

(๒) หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ตาย ล้มละลาย ไร้ความสามารถ ห้างไม่เลิกกัน

มาตรา ๑๐๙๒ การที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดตายก็ดี ล้มละลายหรือตกเป็นคนที่ไร้ความสามารถก็ดี หาเป็นเหตุให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องเลิกกันไม่ เว้นแต่จะได้มีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐๙๓ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดผู้ใดตาย ท่านว่าทายาทของผู้นั้นยอมเข้าเป็นหุ้นส่วนแทนที่ผู้ตาย เว้นแต่จะได้มีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐๙๔ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดผู้ใดล้มละลาย ท่านว่าต้องเอาหุ้นของผู้นั้นในห้างหุ้นส่วนออกขายเป็นสินทรัพย์ในกองล้มละลาย - เปรียบเทียบกับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด นำมาตรา ๑๐๕๕ (๕) ในห้างหุ้นส่วนสามัญมาใช้ ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง

๔.๕ เจ้าหนี้ของห้างจะฟ้องหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดต่อเมื่อห้างเลิก
กัน

มาตรา ๑๐๙๕ วรรคหนึ่ง ตราบใดที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมีได้เลิกกัน ตราบ
นั้นเจ้าหนี้ของห้างย่อมไม่มีสิทธิจะฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความ
รับผิดได้

(๑) นอกจากจะฟ้องได้ต่อเมื่อห้างเลิกแล้ว เจ้าหนี้ของห้างยังถูกจำกัดให้
บังคับเอาแก่ทรัพย์สินเฉพาะบางอย่าง

มาตรา ๑๐๙๕ วรรคสอง เจ้าหนี้ของห้างมีสิทธิฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วน
จำกัดความรับผิดได้เพียงจำนวนดังนี้ คือ (๑) จำนวนลงหุ้นของผู้เป็น
หุ้นส่วนเท่าที่ยังค้างส่งแก่ห้างหุ้นส่วน (๒) จำนวนลงหุ้นเท่าที่ผู้เป็นหุ้นส่วน
ได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน (๓) จำนวนเงินปันผลและดอกเบี้ย
ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้วโดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อบทมาตรา ๑๐๘๔

ตัวอย่าง ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัด
ความรับผิด ลงหุ้นคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ชำระส่วนลงหุ้นแล้วคนละ
๕๐,๐๐๐ บาท ค ได้ถอนทุนคืน ๒๐,๐๐๐ บาท และ ค ได้รับเงินปันผลที่
จ่ายขณะห้างขาดทุนไปโดยทุจริตอีกจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

ถ้าห้างยังไม่เลิก เจ้าหนี้ห้างเรียกให้ ค รับผิดในหนี้ของห้างไม่ได้
เมื่อห้างเลิก สามารถบังคับแก่ทรัพย์สินดังนี้

(๑) ส่วนลงหุ้นที่ ค ยังค้างชำระอยู่ ๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) เงินส่วนที่ ค ถอนทุนคืนไป ๒๐,๐๐๐ บาท

(๓) เงินปันผลที่ ค รับไว้โดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๐๘๔

จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

(๒) เจ้าหนี้จะมาฟ้องเรียกให้ชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๕๑ ไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๕๑/๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๕๑ ที่บัญญัติให้หุ้นส่วนซึ่งออกจากห้างไปแล้วยังต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างก่อให้เกิดขึ้นก่อนออก ใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวน ในการชำระหนี้อันได้ก่อขึ้นเพราะจัดการไปในทางที่เป็นธรรมดาการค้าขายของห้างนั้น แตกต่างจากหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งรับผิดชอบเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้น และในระหว่างที่ห้างยังไม่เลิก เจ้าหนี้ของห้างไม่มีสิทธิฟ้องหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ กรณีจึงไม่อาจนำ มาตรา ๑๐๕๑ มาใช้บังคับแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัดได้ แม้หนี้ค่าภาษีอากรจะเกิดขึ้นระหว่างที่จำเลยเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ จำเลยก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

สรุป มีเพียงบางกรณีที่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ต้องรับผิดไม่จำกัด หรือรับผิดเกินส่วนที่ตนลงหุ้น เช่น

(๑) ก่อนหน้าจดทะเบียนห้าง ตามมาตรา ๑๐๗๙ รับผิดไม่จำกัดถือ
ว่าเป็นหุ้นส่วนในห้างสามัญไม่จดทะเบียน

(๒) ยอมให้ใช้ชื่อระคนชื่อห้าง ตามมาตรา ๑๐๘๑ และ ๑๐๘๒ รับผิดไม่จำกัดเหมือนหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

(๓) แสดงว่าลงหุ้นมากกว่าเป็นจริง ตามมาตรา ๑๐๘๕ รับผิดถึง
จำนวนที่แสดง

(๔) สอดเข้าไปจัดการงานของห้าง ตามมาตรา ๑๐๘๘ รับผิดไม่
จำกัดเหมือนหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด